

QUÆSTIO MEDICA.

*QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis duodecimam
Januarii.*

M. CLAUDIO GUERIN, Doctore Medico, Rei
Herbariæ Professore, Præside.

An Theriaca antidotus optima?

I.

HUMANUM genus sui conservandi cupidum, subinde aliorum salute, aliorum interitu pernicioſa dicitravit ſalutariibus. Illa venena, hæc alimenta vel medicamenta audiunt. Venena fortius agendo, viventis temperiem prorsus evertunt, naturanve corrumpunt. Medicamenta magis activa quam paribilia, mutatione aliquâ corpus aſſicunt. Alimenta ſatia idonea que alterentur, tripli coctione tandem aſſimilantur. Ex alimentis triticum, hominem ἔξεργον nihil aut minimum mutat, non item intemperatum; ideoque vix alimentum invenire eft quod medicamentorum non fit. Nonnulla etiam medicamenta quid alibile habent, ut caſſia & manna non adulteratum. Imo ſcammonium aſſuetudine familiare redditum, leviter alvum ſubducit, Quinetiam präcipitatus: *vñeg̃p̃oɔ̃g̃s*, modulo quodam alvum ſolvit, alioqui necem allaturus. Et arſenicum prætentaneum illud venenum, plurime aquæ ſcrupuloſe incoctum, ei percolata, alio citanda vim impertit. Quid mirum ſi anus Attica ab exiguâ cicutæ portione aufpicata, ejus poſte manipulos conſecit. ^a Nonne Atheniensium hyperophant̃ ſeu Aeditui. in pontificatum elec̃ti, cicutæ ſorbiōne, venereis voluptratis ſenſum amitebant? ^c Nec mirum quoque ſi opio quod inaſuetos stupefacit & ſoporat, Africi & Aſiani, ^d Perſe & Turce ^e familiariter utantur. Vifa Luteira mulier Graeca, ^f que ejus drachmis duabus identem aſſumptris, viſu eraſ hilari atque late, maſto vero & illatibili ſi non aſſumpſiſet. Attamen licet que frigore necant, interdum parco & ſenſim invaleſcenti uſu, edere in alimento poſſint; ^g Nihilominus que putrefaciendo & erodendo vitam adiument, niq̃uam nutritur, ne quidem ſi praे exigitate innoeue corpus permeent. ^m Qualiacunque venena ſint, qua adversus ipſa tain ad prophylaxim quam ad therapiam adhibentur remedia, ea alexiteria & alexipharmacæ appellantur. Inter que tutillimum id habendum, quod contra omnia efficacissimum, prästantiſimorum medicorum fide & multipliſi experientiā comprobatum eft, quodque ſi non prorsus excoſitavit, faltem confirmavit ratio.

I I.

CUR ſturnus & capra cicutæ, hæcque & conurix Helleboro, gallina araneis ac ſcorpionibus, paſſeres & palumbi hyocymo veluntur? Non aliunde id accidit, quam quia hæc ad cor non perveniant niſi vehementer alterata, ob coquenti caloris energiam & viarum anguitiam. ⁿ Nemo crediderit, in coturnicum verato paſtarum carnibus, vim veratti ſpasticam ſupereret, ſi quidem in gallinaceis per ſe innoeca, à ſcorpionum eft nil deleterium remanet. Omníbus catharticis inefſt quid *ἀντορ* & *κυνητός*, quod pro actionis velocitate vel tarditate, ventriculum ſursum vel deorsum impellit. Idque ſuo eretliſmo hepāt, liueni, & intestina, horumque aucto moto periftaltico menterium, in hiſque partibus & vali finitimiſ, contentos humores exagit. Primoque educuntur fluidiores & ad exitum paratiōres, mox conſecutione quādam, & meatus libertate, partiumque robore craſiores. Diacrydiī grana duodecim ſine ullo inſigni ſapore affluenter purgant; ſed aloë lora, minus alvum ſollicitat. ^p Ideoque ſapor vim catharticam juvat. Acreque amaro junctum, ventriculi & i[n]testinorum mucosam pituitam abſtergit & abradit. Mordax vero & obharrens è locis diffiſis ſerum copiolum proliſit. Neque catharticum, humorem ad ſe trahit, ut eo fruatur, qui ſympathicæ attractionis finis eſt. Non aliā ratione quotidiana dejectio, menstrui ſanguinis prouium & crises contingunt, quam moleſti humoris irritamento & expellentis nature conamine. At

^a Gal. 3. ſimpl. cap. 18.
^b De tempeſt. ramen. cap. 4.
^c Bifflaſi in exāmo ſimpli. & Fallop. de ſimpl. purgant. cap. 48.
^d Gal. 3. ſimpl. cap. 18.
^e Hycrony. conta Jovin. & Alexiad. ab Alexand.
^f Genal. dierū lib. 4. cap. 8.
^g Garc. ab Orto lib. 1. c. 4.
^h Bellon. lib. 3. c. 1. obfervat.
ⁱ Idē Bellon. & caligexer. cit. 175.
^j Gu. de la Brode de ſtrup. nat. 1.
^k Gal. 3. ſimpl. cap. 4.

^l Gal. 3. ſimpl. cap. 23.
^m Idem ibidē.
ⁿ Gal. 3. ſimpl. c. 18. Conciat. de remed. venen. cap. 3.

^o Aris. prob. 47. ſect. 1.

^p Gal. 3. ſimpl. c. 15.

§ Gal. 6. de loc. affect. c. 5.
 ⁊ Idem ibidem.
 * Diocle. lib. 6. cap. 38.
 Achiat. c. de mortis. venen. f Gal. 3 de loc. affect. cap. 7.
 ⁊ Diocle. l. 6.
 ⁊ Gal. 3. de loc. affect. 5.
 ⁊ Beniventi de abitu mortis. caus. cap. 56.
 Gal. quo- daniam mortis.
 Sec. Hæc omnis ex Gal. 5. de Jec. affect. c. 5. ⁊ Cum Diocle Gal. initio lib. 1. de aliam. fac. a Gal. 1. simp. c. 40. & Fernel. lib. 4. Meth. Med. cap. 5. in fine.

vero phalangii iictu totum corpus afficitur, exiguo veneno per minimum foramen injecto. ¶ Et a scorpionis aculeata cauda inflida punctio, quamvis in aculeo nullum foramen extet, & ab aspidis mortuus acus punctunculae simili, intra breve tempus lethala symptoma pronaeuntur. Nec dubium quin in spiritu aut humore tenuissimum, sit aliquid ut mole minimum, ita facultate quam maximum, quod in exactissima misione consistit, & a certo temperie modo proficietur. Namnrum a phalangio & scorpione iicti, frigido sudore perfunduntur, & hocque seu grandine percussi, vel nive obfelli & inalgefecunt: & morti ab afpide exanimantur quasi cicutæ potionati, ipsius veneno etiam perfrigerante. ¶ Cum homo probis succus refertus, & salubri victu usus, repente moritur; Deinde corpus livens, nigricans, varium, aut diffusum apparet, gravemque odorem emittit, qualis est putridis afflatur corporibus, hunc veneno encetum nemo non agnoget. Ut autem alimenta, medicamenta & venena experientia certo disgnoscuntur, sic & antidota. b Hæc tamen ut cohibeant, roborent, dissipent, expellant, artifex ratio componit, eademque si casus incidet, utilia esse demonstrat.

I I I.

e Gal. de theriaca ad Pisonem.
 d Idem 1. de antid.
 f In prom. libr. 6.
 f 2. de antidot.
 g Gal. ad Pif. & 1. de antid.
 h Ad Pifon. cap. 2.
 i Gal. Simpl. cap. 18.
 Cor. lieno- posum habeo, jam diuidi sa- lit apud Plau- tium.
 ⁊ Diocord. in proem. libri texti.
 m Idem ibi- dem.
 n Diocord. lib. 6.
 o Conciliator de remed. ve- nep. cap. 4.
 Cor. lieno- posum habeo, jam diuidi sa- lit apud Plau- tium.
 p De vino hex. Diocord. lib. 5. cap. 5.
 q Idem in vino. lib. 6.
 r Idem cap. 5. ejuslib.

D E theriaces adversus toxicæ omnia efficacitatem, universa Graecorum fereque Arabum familia perfonat. Nemo nescit Mithridatem antidotum ejus nomine mithridatio dicta præmunitum, cum à Pompeio devictus esset, epore veneno sibi mortem conciscere non potuisse: quo ut cum patre mortem opperentur hausto, filii subito animam efflarunt. At mithridatum itidem quam theriaca remedii constat, hocque additâ ab Adromacho viperinâ carne, adversus virulentos ferarum iictus validior evasit. Mithridaticæ confectionis vulgaris seu minoris, quam sine nomine tradit Dioscorides, qui tamen aliam majorem vocat, Andromachus non meminit, camque Galenus Apollonio tribuit. Theriaca omnium antidotorum instar, post Andromachum, à Magno, Demetrio, & Galeno, Imperatoribus Romanis parata fuit. & Severusque & Caracalla ejus confidenciae gnari, de ejusdem ufo cum populis communicaverunt, rem superis dignam arbitrati communem omnium salutem. Theriaca vis alexiteria insignis, venenum quodlibet alterando vincit, aut expellit. Sive id caloris ustulantis & pene fulminei obambulatione, sive frigoris penetrabilis & falaci interdum urende levientis serpente pernicie, sive suffocatione, contractione, hypercatharsi, & marcorum mortiferum sit. Sive aurâ quadam spleneticâ & phantasticâ cor lienosum reddat & mente percellat, indequ spumeâ colluvie larynx opprimente & convellente, jugulare valeat. Theriaca dum causam delruit vel austert, conlectaria symptomata, mortemque impendentem amolitur. Illa sunt pallor lividus labra & nares decolorans, gelidus sudor & tremor, summa animæ asperitas & defecatio. Interdum ardor ingens, sitis inextinguibilis, dolor excrucians, mens inquietus, furialis somnus, & conlanguius lethi sopor. Tanto tutior est theriaca, quanto communior ea viribus quâ singulis venenis adversatur. Si postquam infecta veneno esca, aut portio data est, peculiares cuiusque veneni notas Medicus expectaret, interim illo superante, nullus esset curacioni locus. Oleum tepidum ore sumptum, si quid in esculentis aut potentissim venenatum præcessit, protinus id vomitione extrudit & prodit, causticum & stypticum habet, frigidum aditus arect, & qualemque lubricat, & obducto obice irritum facit; sed ejus quod balneum, suffusus, aut vulnus in corpus inducit, pernicient non eluit. Lac quoque nedum allumpsum venenis omnibus reluctatur, nec contra napellum prodest. Antidotus Orvietana dicta, pulveres multos aromaticos nimia dosi admistos, quasi cadaverulos exhibet, sed tota theriaca vivido spíritu scintillans liquefacit & diffunditur.

I V.

N O tam in theriaca singularis cuiusque veneni antidotus quæsita est, quod hujus exigua particula in theriaca dosi adhiberi solita non evinceret, quam plurimorum coagmentatio, que contra pleraque vel omnina venena mederi compertum est, quæque præter virtutes alexipharmacæ peculiare, generalibus quibusdam effectis, certis venenorū generibus accommodarentur. Vinum V. G. purum liberalius haustum P, contra serpentinum mortus, & omnium iictus que refragerando necant, & contra fungos, coriandrum, pharicum, ixiam, argenti spumam, taxum acnotinum, opium, cicutam, mandragoram auxiliatur. Agaricum, dauci & nepeze semen, castoreum, opopanax, nardus Gallica, marrubii succus, sagapenum, Aristolochia longa, venenis omnibus obfistunt, singulaque drachme pondere dantur cum vino. Conferunt & polium & seseli. Preterea bitumen, piper, anethum, origani decoctum in vino potum, animalium iictu & mortu infestorum venenum elidunt. Cuncta in procinto sunt, cum in promptu theriaca. Insuper hæc calidis & aromaticis remedii quibus constat, aucto cordis & aliarum partium calore, juvante seminum quorundam spiritu, & vixerat carnis diaphoreticâ vi, feruum virus infetto vulnera inditum amandat & abigit. Astrictoriis & viçidis quibusdam necroticâ & narcoticâ in ventricujo continet & iteret, dum

prædictis potenter alterat, ita ut si quid deleteriorum illorum diuidatur, minime noceat. Eadem stypticis & lenientibus causticorum vires hebetat & obtundit, sed maxime gummi Arabico, chalcantho & opio. Ipsiusque stypticis & lenientibus catarticum erethismum sifist, unaque aromatis / Gal. ad Pison, vires firmantibus quæ super flum inhibet. Adhuc theriaca sen ignis quidam purificans peste aceret, miserans que inolecentis generis humani tonsuram sifist. Numirum aëris spiritu dueti malignitatem emendat, & corporis temperiem corrupti non finit. Ferâ illa Italiam depopulante, ^{x Gal. ibidem,} Idem ad ceteris nil juvantibus, Eliano Meccio Medico pericissimo hortatore, ^{y folia theriaca quasi clava Pamphil,} herculensis fuit. Sape fuit tivum, eodemque tempore in pleiorumque perniciem usitatum veneficum, plurimâ mortis imagine, densatique funeribus pestem mentitur. Memoriaque proutum est, herorum veneficâ & pessimâ nomine funerante cæcotechnia à sevis detellâ, Prolerpina laxitatem desiste. ^x Propterea graffante morbo qui pessis audit, nulla parari, usiisque esse debet antidotus quam ^x Tis. Liv. lib. 2, dec. 14.

</

*a Gal. 4. de
sant. tuer.
a Androm.
b Gal. 4. finp.*

*c Coddon.
spifatur &
retinguitur
linco panno
madente in
vas demissio.
Agrie de nat.
foliil. lib. 4.*

*c. 3.
d Quod le-
thalie in opri-
ma reportur.
Gal. 1. de an-
tidot.*

*e Gal. 7. de
antid. cap. 12.
f Fontan. de
ther. 1. i. c. 8.*

*g Gal. ad Pif.
h Idem. ibidem.
i Idem ibidem.
l Dosis usit.*

pobalsam cubebat, tercinhinæ resina abiegna & vel laticea Italæ familiariæ, acacia prunellorum vulgo dictorum sœucus, maro majorana major, bene subrogantur. Asphaltæ sebitumini Judaieo sticco, & sive concreto & duro, b pissalphaltum vel pettoleum coctum & sucenturiari nihil vetat. Belzoino amygdalloide nec viridi nec amaro, ob solam odoris suavitatem, pro myrrha Troglodytica non utendum. Cujus loco que ad nos afferatur flava vel rubra, licet gummoë & graveolens, metu opocalpaf d retinenda. Pharmaca non nulla theriacæ dicata, que Creta, Cappadocia, Pontus, & Ægyptus suggurunt, eadem Italia & Gallo-provincie, f non contempnenda suppeditant, maxime si ver sicuum, æstatisque æmulum fuerit. Ut theriacæ sit hospitalis contra ferinos ictus, & rabiosi canis morsus, ac lethalia venena, ea quinto vel septimo post repositionem anno adhibenda. g Coquitur ut plurimum duodecim anisorum spatio. h Citius si vas non vehementer impletur & operculum assiduæ detrahitur. i Medicamentorum diversitas & opium coctionem tandem morantur, que se- nis mensibus anno ve vix inchoatur. Theriacæ, venena præcurrentes, nucis Pontice magnitudine, ¹ seu drachmæ ^m vel paulo plus ⁿ pondere, vitam incolumem præstat; post veniens, ad quadruplum & ultra aucta, bis singulis diebus assumenta, o vel pluribus vicibus quaque drachmam ingerente, si senio con- fectum & infirmum corpus fuerit. p Imo duæ tres vc uncia intra triduum exorbendæ, q dum velox & vehemens venenum, veluti napellus, sudore exterminandum est. His obseruatis theriacæ adversus insidiosam venenorū omnium hostilitatem, erit palmarium & triumphale pharmaceum.

Ergo Theriacæ antidotus optimus.

Domini Doctores disputaturi.

M. Ludovicus Franciscus Dutal.

*M. Michaël Ludovicus Renau-
me de la Garanne, è Regiâ
Scientiarum Academiâ.*

*M. Ludovicus Demondiers Du-
gué.*

M. Raymundus Jacob Finot.

*M. Eusebius Adrianus Thullier,
è Regiâ Scientiarum Acade-
midâ.*

M. Nicolaus Bailly.

M. Franciscus Vezou.

M. Claudius Berger.

*M. Dominicus de Farcy, Facul-
tatis Decanus.*

Proponebat Parisiis FRANCISCUS AIGNAN, Aurelius,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1702.

Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.